

پنجمین کارگاه انتقال تجربه «روایت شهر» با حضور احمد الستی برگزار شد

سینمای ایران، در تعقیب آثار پیشرو جهان

الهام ظریفیان

احمد الستی، پژوهشگر مشهدی سینما، دیروز میهمان کارگاه انتقال تجربه

«روایت شهر، بود که با موضوع کارکرد سینما در شناساندن عناصر هویت بومی است که در پردیس سینمایی اطلس مشهد برگزار شد. این پنجمین نشست از سلسله رویدادهای روایت شهر بود که توسط مؤسسه فرهنگی شهرآرا با همکاری انجمن سینمای جوانان ایران-دفتر مشهد و حوزه هنری برگزار می‌شد.

● تلاش فیلم‌سازان برای بومی‌سازی آثار

الستی در این نشست با اشاره به فیلم‌های اکران شده فیلم‌سازان در این رویداد گفت: شاهد تلاش فیلم‌سازان برای بومی‌سازی فیلم‌ها، انتخاب سوزه‌ها و انتخاب لوکیشن‌ها بودم که این موضوع باعث خوشحالی است. هدف من این است که در این نشست بگویم فیلم‌های کوتاه ما چه مشکلاتی دارند: «بدون رودربایستی باید بگویم که فیلم کوتاه ما به‌طور چشمگیری از فیلم‌های پیشرو جهان عقب‌مانده است. امروز شده است، فیلم‌سازان روز دنیا از نظر ساختار سراغ فرمی از بیان سینمایی رفته‌اند که تصورش را هم نمی‌توانیم بکنیم و از نظر موضوعات نیز بسیار خلاق شده‌اند. آن‌ها از نظر بیش و تکنیک‌های سینمایی فیلم کوتاه را به جایی رسانده‌اند که تا پیش از این اصلا پیش‌بینی‌پذیر نبود. فیلم کوتاه به‌طور غیرمنتظره‌ای دچار تحول شده است.» به گفته الستی این پیشرفت حتی در فیلم‌های بلند هم مشهود است. فیلم بلند در قرن ۲۱ نظر روایت خیلی تغییر کرده است، «فیلم کوتاه نه تنها به طرز واضح و انکارناپذیری در ایران عقب مانده است، در فیلم‌های بلندمان هم خیلی محافظه‌کاری می‌کنیم.»

● فیلم‌سازی در آینده پیچیده‌تر خواهد شد

این مترجم سینما گفت: شیوه‌های روایت در آثار بسیاری از فیلم‌سازان قرن ۲۱ به طرز حیرت‌انگیزی تغییر کرده است. آن‌ها روایت‌های کلاسیک را کنار گذاشته‌اند و با الگوهای جدیدی فیلم می‌سازند. از سویی ذهن مخاطبان قرن ۲۱ نیز متفاوت شده است، چون یک ارتباط غیر خطی را می‌بینند، درحالی‌که سینمای کلاسیک و حتی سینمای بعد از آن، یعنی سینمای مدرن، خیلی تأکید داشت که همه چیز خطی پیش برود، حوادث و قصه‌ها پشت سرهم چیده شوند و روایت‌ها، رخداد به رخداد، پیش بروند. در فیلم‌هایی که با الگوهای جدید ساخته می‌شوند، مانند فیلم «بابل»، روابط در هم تنیده‌اند و روایت‌ها خیلی پیچیده شده‌اند.

او در توضیح این تغییرات خطاب به فیلم‌سازان جوان گفت: همه هم‌نسلان شما در همه جای دنیا از سیستم‌های دیجیتال استفاده می‌کنند، بنابراین روایت هم وارد سیستم دیجیتال و خیلی پیچیده‌تر شده است. اگر نسل قبلی شما بخواهد فیلم‌های حالا را ببیند، ممکن است بگوید خیلی پیچیده‌اند و نمی‌شود آن‌ها را فهمید. این اتفاقی است که افتاده است و بی‌شک فیلم‌ها در آینده پیچیده و پیچیده‌تر هم خواهند شد.

● ضعف فیلم‌نامه در سینمای مشهد و ایران

این پژوهشگر سینما فیلم‌سازی در مشهد را

هم مانند دیگر شهرهای ایران و حتی تهران از نظر فیلم‌نامه ضعیف ارزیابی کرد و گفت: فیلم‌نامه‌نویسی کار ساده‌ای نیست و اگر بخواهیم بازمان جلو برویم، باید راجع به آن فکری بکنیم و به نظر می‌رسد مدرسان فیلم‌نامه نویسی دوست دارند همان الگوی قدیمی را تدریس کنند.

به باور الستی الگوهای قدیمی که تا پیش از این

احمد الستی در گفت‌وگو با شهرآرا تأکید کرد

تلاش فیلم‌سازان مشهد برای بومی‌سازی آثار

حاشیه برگزاری پنجمین کارگاه انتقال تجربه «روایت شهر، فرصتی بود تا با احمد الستی، پژوهشگر مشهدی سینما، کپ کوتاهی بزینم و ظرفیت‌های فیلم‌سازی مشهد و میزان توانمندی فیلم‌سازان مشهدی را از او جویا شویم که در ادامه می‌خوانید.

او با بیان اینکه تعداد کمی از فیلم‌های فیلم‌سازان جوان مشهدی را دیده است، گفت: شاید قضاوت کردن از بین این تعداد اندک مشکل باشد، اما در عین حال تلاش فیلم‌سازان جوان مشهدی برای بازنمایی فرهنگ بومی را مثبت می‌بینم. فیلم‌سازان جوان مشهدی در آثارشان به جغرافیای مشهد و فرهنگ بومی اهمیت می‌دهند و این موضوع درخور توجه است. برای مثال فیلم «رؤیا، به مهاجرت افغانستانی‌ها به ایران می‌پردازد که سوزه جالبی است، چون تنها جایی که می‌شود چنین فیلم‌هایی را ساخت در مشهد یا در خراسان است. او با تأکید بر اینکه فیلم‌های کوتاه ما باید بومی‌سازی شوند، گفت: فیلم‌سازان جوان مشهدی در این راه قدم برداشته‌اند، در حالی که

تهران تازه این مسیر را شروع کرده‌است و ما باید حال‌حالا‌ها روی این موضوع کار کنیم. به گفته الستی فیلم‌سازان آذربایجان،

او همچنین ضمن تحسین رویداد روایت شهر، گفت: قدم بسیار خوبی با این نشست برداشته شده است و تصور می‌کنم این اتفاق باید ۱۰ سال قبل می‌افتاد. الان هم دیر نیست و مطمئن باشید اگر این کار را انجام ندهیم، شرایط فیلم‌سازی بدتر می‌شود. ما باید دستان برای بودجه و امکانات و تولید بیشتر فیلم‌ها باز باشد، چون این موضوع برای آینده کشور ضروری است.

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

او در ادامه به کارکرد تخیل در سینما پرداخت و گفت: بزرگ‌ترین مشکل فیلم‌های کوتاه ما نداشتن تخیل است. در فیلم‌های بلند اغلب به وقایع زندگی می‌پردازیم. اما شاید این همه رئالیست بودن کافی وقت آن رسیده باشد که فرصتی نیز به تخیل بدهیم. فیلم یک اثر هنری است. سینما دوره‌های زیادی را گذرانده است و سینماگران تاکنون همه‌جوره با واقع‌گرایی کلنچار رفته‌اند. ما هم فیلم‌های رئالیستی زیادی ساخته‌ایم، ولی باید به یاد داشته باشیم که دیگر آن دوره گذشته است. شاید وقتش رسیده باشد که فیلم‌ساز در قامت هنرمند جلوه کند و فقط تکنسین ساخت فیلم نباشد که وقایع مشاهده شده را تبدیل به فیلم کند. به باور من تخیل چیزی است که ما نادیده گرفته‌ایم.

بشناسد و همچنین کسی که به بازیگری علاقه دارد، باید به صورت آکادمیک آن را فرا بگیرد. عامل هاشمی با تأکید بر اهمیت آگاهی از محیط در تجربه بازیگری نیز گفت: بازیگر باید اطلاعات زیادی داشته باشد. در واقع او آقبانوسی از اطلاعات و دانش به عمق یک‌و‌چوب است. او خاطرنشان کرد: نباید از یاد ببریم که بازیگر نیاز مند ذهن فعال است و تا تمرین باید نیم کره غیر فعال مغز خود را فعال نگه دارد تا بتواند در هر زمان، چند کار را با هم انجام دهد.

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

او در ادامه به کارکرد تخیل در سینما پرداخت و گفت: بزرگ‌ترین مشکل فیلم‌های کوتاه ما نداشتن تخیل است. در فیلم‌های بلند اغلب به وقایع زندگی می‌پردازیم. اما شاید این همه رئالیست بودن کافی وقت آن رسیده باشد که فرصتی نیز به تخیل بدهیم. فیلم یک اثر هنری است. سینما دوره‌های زیادی را گذرانده است و سینماگران تاکنون همه‌جوره با واقع‌گرایی کلنچار رفته‌اند. ما هم فیلم‌های رئالیستی زیادی ساخته‌ایم، ولی باید به یاد داشته باشیم که دیگر آن دوره گذشته است. شاید وقتش رسیده باشد که فیلم‌ساز در قامت هنرمند جلوه کند و فقط تکنسین ساخت فیلم نباشد که وقایع مشاهده شده را تبدیل به فیلم کند. به باور من تخیل چیزی است که ما نادیده گرفته‌ایم.

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

او در ادامه به کارکرد تخیل در سینما پرداخت و گفت: بزرگ‌ترین مشکل فیلم‌های کوتاه ما نداشتن تخیل است. در فیلم‌های بلند اغلب به وقایع زندگی می‌پردازیم. اما شاید این همه رئالیست بودن کافی وقت آن رسیده باشد که فرصتی نیز به تخیل بدهیم. فیلم یک اثر هنری است. سینما دوره‌های زیادی را گذرانده است و سینماگران تاکنون همه‌جوره با واقع‌گرایی کلنچار رفته‌اند. ما هم فیلم‌های رئالیستی زیادی ساخته‌ایم، ولی باید به یاد داشته باشیم که دیگر آن دوره گذشته است. شاید وقتش رسیده باشد که فیلم‌ساز در قامت هنرمند جلوه کند و فقط تکنسین ساخت فیلم نباشد که وقایع مشاهده شده را تبدیل به فیلم کند. به باور من تخیل چیزی است که ما نادیده گرفته‌ایم.

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

فضای ذهنی و قصه‌اش را به مخاطبش انتقال دهد. «پیرهن زرشکی، از این جهت موفق است که در جست‌وجوی گفتن حرف خاصی نیست، بنیان فکری خودش را روایت می‌کند و اسیر پرگویی نمی‌شود، از این رو می‌توان از درجه‌های گوناگون به اثر نگاه کرد. این استاد دانشگاه بیان کرد: در نمایش اشیا معنایی فراتر از حالت و کارکرد طبیعی و اصلی خود دارند. در واقع ما

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

روایت‌های خطی را انتخاب کنیم و اگر به درام منجر می‌شوند، از آن‌ها استفاده کنیم، اما به نظر می‌رسد حالا فیلم‌سازان از تماشاگرها انتظارات بیشتری دارند.»

● فیلم‌سازی بدون کات به مدد فناوری

الستی با مطرح کردن این پرسش که «در قرن ۲۱ چه اتفاقاتی افتاد که ما فکر می‌کنیم جور دیگری باید فیلم بسازیم»، گفت: اکنون فکر می‌کنیم داستان‌ها باید جور دیگری شروع بشوند. ممکن است بخواهیم فیلم را از وسط داستان شروع و به وسط داستان هم ختم کنیم. نسل ما با سیستم آنالوگ کار می‌کرد و الان سیستم دیجیتال به کار برده می‌شود. یکی از ویژگی‌های این سیستم این است که امکان برداشت‌های بلند بدون کات را به فیلم‌سازی می‌دهد. آن‌سال‌ها ما ناچار بودیم کات بدهیم و مونتاژ کنیم. هر فیلم از صدها قطعه تشکیل می‌شد. ولی حالا مجبور نیستیم این کار را انجام دهیم. اکنون فیلم‌های زیادی بدون کات تولید می‌شوند و حتی بسیاری از سینماگران سعی دارند کات را از سینما حذف و فناوری را جایگزینش کنند.

این پژوهشگر سینما همچنین در پاسخ به این سؤال که چرا مخاطب کنونی به فیلم‌های غیر خطی نیاز دارد، گفت: اکنون همه با رایانه کار می‌کنند. رایانه به فیلم‌ساز این امکان را می‌دهد که یک برداشت را در مقابل ۱۰ برداشت دیگر قرار بدهد. اگر این اتفاق بیفتد، خطی‌کار می‌شود. ولی الان ذهن شما می‌تواند یک موضوع را به صد موضوع دیگر وصل کند. نسل ما این کارها را نمی‌توانست بکند، چون نه این امکان را داشتیم و نه اینکه ذهن ما را تربیت کرده بودند که غیر خطی ببینیم و بتوانیم داتما جایگزین‌ها را در نظر بگیریم. ذهن نسل جدید اما از این نظر آماده است که یک مورد را به جایگزین‌های زیادی مرتبط کند.

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

او در ادامه به کارکرد تخیل در سینما پرداخت و گفت: بزرگ‌ترین مشکل فیلم‌های کوتاه ما نداشتن تخیل است. در فیلم‌های بلند اغلب به وقایع زندگی می‌پردازیم. اما شاید این همه رئالیست بودن کافی وقت آن رسیده باشد که فرصتی نیز به تخیل بدهیم. فیلم یک اثر هنری است. سینما دوره‌های زیادی را گذرانده است و سینماگران تاکنون همه‌جوره با واقع‌گرایی کلنچار رفته‌اند. ما هم فیلم‌های رئالیستی زیادی ساخته‌ایم، ولی باید به یاد داشته باشیم که دیگر آن دوره گذشته است. شاید وقتش رسیده باشد که فیلم‌ساز در قامت هنرمند جلوه کند و فقط تکنسین ساخت فیلم نباشد که وقایع مشاهده شده را تبدیل به فیلم کند. به باور من تخیل چیزی است که ما نادیده گرفته‌ایم.

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم

● فرصتی به‌تخیل بدهیم